

ბრუნა

მთავარ კომიტეტის ორგანო

№ 566 პარასკევი, სექტემბრის 7 1923 წ.

უკვალდლო ბაზით

ფასი 150,000

ბაზით „ბრუნა“ ღირს
 თვიურად 2,500,000 მან.
 ცალკე ნომერი ყველგან 150,000 მან.
 რედაქცია და კანტორა: ტფილისი, სასახლის ქუჩა, № 6
 ტელეფონი 10-34.

ბანკსადგამის შტაბ-ბინის
 1 გვ. 20 კაბ. ჩრდეთი ნიშნობა
 4 " 15 " ბინების
 საბანკო-ბანკის განსახლება
 1 გვ. 3,500,000 მან.
 4 " 2500,000 "

საქ. მემატიონი სოც.-ფედ.-თა სარეგ. პარტიის უკვალდლო სამაზრო კომიტეტი

იწვევს ქალაქ ზუგდიდში კვირას, ამა წლის სექტემბრის 9-ს პარტიულ

სამაზრო კონფერენციას

დღის წესრიგი:

- 1) საქართველოს და საბჭოთა ფედერაციის შინაური და საგარეო მდგომარეობა.
- 2) სამაზრო კომიტეტის ანგარიში.
- 3) მოხსენებანი ადგილებიდან.
- 4) მიმდინარე საქმეები.
- 5) არჩევნები სამაზრო კომიტეტისა და სარევიზო კომისიის.

ყოველი ორგანიზაცია გზავნის თითო დელეგატს. მრავალრიცხოვანი ორგანიზაციები გზავნიან 20 წევრზე თითო დელეგატს. დელეგატს ირჩევს ორგანიზაციის წევრთა საზოგადო კრება.

ბაზით „ბრუნა“
 ენკენისთვის 1-დან ეღირება:
 პროფკავშირთა წევრებისათვის
 თვიურად 3.000.000 მ.
 დაწესებულებათა კერძო
 პირთათვის 4 000.000 "
 ცალკე ნომერი 150.000 "

კუნძული ფორმობა, წაიღო კორეა, რუსეთის სახალისის სამხრეთის დაეპარონა, გერმანიის კოლონიები მიითვისა და რუსეთის სამოქალაქო ომის პროცესში მთელი ცივილიზაციის ოკუპაციას იტყობდა.

აი ეს იმპერიალისტური პოლიტიკა და გამარჯვების დაფინანსების გზაზე დაეპარება უკანასკნელ დრომდე იაპონიის მიკადოს. თუ რა საოცარი ნაციონალიზმი არსებობს იაპონიის ხალხში ეს იქიდანაც ჩანს, რომ საზოგადოებრივი უმრავლესობის ისტორიას სულ მოკლევადიანი წარსული აქვს, ხოლო კომუნისტურ პარტიას უკანასკნელ დრომდე (1921 წელი) სულ 800 წევრი ჰყავდა. მცხოვრებთან შედარებით ამ ციფრს თითქმის მნიშვნელობა არ აქვს.

ეკონომიურ ცხოვრებაში იაპონია მეტად დიდ როლს თამაშობდა. ის ფაქტობრივად ხელი-ხელ ჩართულ ომს აწარმოებდა ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, არც ერთი სახელმწიფო არ ვაჭრობდა ამერიკასთან ისე ფართოდ, როგორც იაპონია და ერთი სახელმწიფო არ უწყვედა ამერიკას სასიცოცხლო მიდამოებში ისეთ მეტოქეობას, როგორც იაპონია. მთელი საგარეო ვაჭრობის 25-29 პროც. იაპონიის ამერიკასთან არის, შემდეგ კი იაპონია უდიდეს ვაჭრობას აწარმოებს ჩინეთთან (21 პროც.) და ინგლისურ ინდოეთთან (9,9 პროც.). აქედან თქვენ ხედავთ თუ რა პუნქტებში სცემს თავის საქონლის ბასრ მახვილს იაპონია, რომ ის ერთადერთი უმძლავრესი მეტოქეა ინგლისის და ამერიკის.

მსოფლიოს პოლიტიკურმა ცვლებამ და აიძულა ინგლისი იაპონიისათვის მეგობრული ხელი მიეცა. ეს იყო შიში ამერიკის წინაშე. ამერიკა იაპონიას სულთა მხუთავად ევლინებოდა უკანასკნელ დროს. მაგრამ მას ბედმა არ აცალა ადგილად ექტანა ამერიკის ბჭეთა სიმძიმეში. მიწის ძვრამ, შეიძლება თამაშად ითქვას, იაპონია გამორიცხა ათიოდე წლით მაინც პირველ რიგებიდან და ამერიკას საესებით გაუსხნა ხელები.

მსოფლიოს ერთ-ერთ უდიდეს ქალაქში—ტოკიოში, სადაც სტოკჰოლმი 2173 ათასი ხალხი დღეს გაუმძღვარ მიწამ წაიღო 20 ათასი ხალხი და ამბობენ 300.000 მცხოვრებით. ეს ნიშნავს მთელი იაპონიის კულტურის სიმძიმის მოსპობას. ეს მოვლენა ლახვარია ინგლისისათვის, ექვს გარეშე იაპონიის ტრაგედია ბალდვინის მთავრობას აიძულებს ტონი შესცვალოს და ახალ-ახალ მოკავშირეებს მაკიათოს და ავანტიურების ქსელი შეემციროს.

საბჭოთა რუსეთს მოლაპარაკება ქონდა გამართული იაპონიასთან. არსებული ცნობებით იაპონიას სურდა დე-იურე პირველად ეცნო რუსეთი. უწყველი ამ მიმართულებით იაპონია ამ დიდი კატასტროფის შემდეგ კიდევ უფრო სწრაფად გადადგამს ნაბიჯს.

მთელი მშრომელი კაცობრიობის თანაგრძნობა იქნება მიმართული იაპონიის მშრომელი ხალხის უბედურებით. ყველამ უნდა დავეხმაროთ იაპონიის უბედურებას, რითაც კი შეგვიძლიან. ეს კიდევ უფრო მეტ კავშირს შექმნის ჩვენსა და იაპონიის ხალხს შორის და ხალხს შეუწყობს იმპერიალიზმიდან იაპონიის სოციალიზმისაკენ გადაყვანას.

ღ ღ ი უ რ ი

- მუსოლინი იმუქრება, რომ თუ „ერთა ლიგა“ შეუდგება კონფლიქტის განხილვას იტალიეთი გამოვა „ლიგიდან“.
- საბერძნეთის ელჩებმა ნეიტრალურ სახელმწიფოთა მთავრობებს გადასცეს საპროტესტო ნოტა იტალიეთის მოქმედების შესახებ.
- კორფუს მცხოვრებლებმა მოაწყვეს დემონსტრაცია ოკუპაციის საწინააღმდეგოდ.
- სალონიკში და ათინაში დიდი მღელვარებაა.
- ლონდონის ცნობების თანახმად „ერთა ლიგამ“ გადაწყვიტა, რომ თუ იტალიეთი არ დაემორჩილება მის გადაწყვეტილებას იგი გამოუცხადებს იტალიეთს ეკონომიურ ბლოკადას.
- იაპონიის მიწის ძვრა გაცილებით ძლიერი აღმოჩნდა, ვიდრე პირველად მიღებული ცნობები აღნიშნავდნენ. დაიღუპა 11 ქალაქი, ზღვის ნაპირის ხაზი შეიცვალა.
- იაპონიის სატახტო ქალაქად გამოცხადდა ძველი სატახტო ქალაქი კიოტო.

იტალია-საბერძნეთის კონფლიქტი

ზაპროსტას ცნობები 5 სექტემბერს

იტალია-საბერძნეთის კონფლიქტი
ლონდონი. რომიდან მოსულ ცნობებით მუსოლინი იმუქრება, რომ თუ ერთა ლიგა ხვალ შეუდგება კონფლიქტის განხილვას, იტალია გამოვა ლიგიდან. ლონდონში აღნიშნავენ, რომ თანახმად ლიგის დებულებისა, ლიგიდან გამოსვლა სახელმწიფოს არც ისე ადვილია, როგორც მუსოლინი ფიქრობს. თანახმად დებულების 1 მუხლისა ლიგის წევრს შეუძლია გამოვიდეს, თუ ამის განაცხადებს ორი წლით ადრე და შეასრულებს დებულების მიერ განსაზღვრულ საერთაშორისო ვალდებულებებს.

ენევიდან მიღებული დებულები აღნიშნავენ, რომ ლიგის ყველა წევრი—სახელმწიფოთა საერთაშორისო სწრაფი და ავტორიტეტის დაკვას. საფრანგეთი სწორედ ამ მიმართულებით აპირებს მოქმედებას და ამ აზრს ემხრობიან მცირე ანტიანტა, სკანდინავიის სახელმწიფოთა და ლათინო-ამერიკის ბლოკი.

გადახდის ადგილად მიღებულ იქნენ „შვიტარიის ბანკი“ (ბანკ-დესუსი).

ლონდონიდან მიღებულ ცნობებით ერთა ლიგამ გადაწყვიტა, რომ თუ იტალია არ დაემორჩილება მის გადაწყვეტილებას, იგი გამოაცხადებს იტალიის ეკონომიურ ბლოკადას. ინგლისმა და საფრანგეთმა გადაწყვიტეს თავი შეიკავონ კონფლიქტში ჩარევისაგან. ვაგრცულა ხმები, ვითომ სამხრეთ სლავიმა განაცხადა, რომ, თუ იტალია ჯარს გადმოსხავს ალბანეთში, იგი იტალიას ომს გამოუცხადებს. უნგრეთმა განაცხადა, რომ სამხრეთ-სლავიის საბერძნეთისათვის დახმარებას შეუძლია გამოიწვიოს უნგრეთის მცხოვრებთა გამოსვლა სამხრეთ-სლავიის წინააღმდეგ.

მიწის ძვრა იაპონიაში

მიწის ძვრა იაპონიაში უფრო საშინელი აღმოჩნდა, ვიდრე ფიქრობდნენ პირველი ცნობების მიხედვით. მთელი რიგი ცეცხლის-მფრქვეველ მთებისა ამოქმედდა. ორშაბათს მიწის ძვრა განმეორდა. დაიღუპა 11 ქალაქი, ზოგი მთად და ზოგიც ნაწილობრივ. ოსაკასა და კობეს ჩრდილოეთით 3 მილის ზანძილხედ. მიდამო სულ მოისპო. სამღვთო კუნძული ეგოშიში წყალში დაიშალა. უცხო სახელმწიფოთა წარმომადგენლებზედ არავითარი ცნობა არ არის.

ზღვის სანაპიროს ხაზი მთლად შეიცვალა. ტოკიოს უბე გაჭრა. ვაჩნდა ორი ახალი დიდი კუნძული. იოკაჰამის ახლოს წყალმა ჩანთა 2 დასახლებული კუნძული.

უკანასკნელი ცნობებით დაიღუპა ბევრი ინგლისელი და ამერიკელი. იაპონიის პრემიერი დაქროლია. დაღუპულთა რიცხვი ბევრი პოლიტიკური მოღვაწისა და მათ რიცხვში: პრინცი მატსუმოტო და ბარონი ტაკაჰიხა. ვიკონტ ტიკაჟუნი და 20 გავლენიანი წევრი მთავრობის პარტიისა დაიღუპნენ ბჭობის დროს. ათასობით ლტოლვილი გარბიანი დაზარალებულ ადგილებიდან. მარტო ტოკიოში დაღუპულთა რიცხვს სთვლიან 140.000 კაცამდე. დასახმარებლად იგზავნიან იტალიისა, საფრანგეთისა, და ინგლისისა და ამერიკის გემები.

მიკადოს სასახლეში, რომელიც „უბრალო მონაკვედათათვის“ მიუღგომელი იყო, პრინცი რენგენტის მიერ მოწყობილია ლაზარეთი.

იოკაჰაში ყველა მცხოვრებლებიდან გადაარჩა მხოლოდ 40.000 კაცამდე, რომელნიც გაიქცნენ გემებზედ.

ტოკიოსა და იოკაჰაში ლტოლვილთა შორის სურსათის ნაკლებობის გამო მოხდა აჯანყება. იაპონიის დროებით სატახტო ქალაქად გამოცხადებულია ძველი სატახტო ქალაქი კიოტო.

მოსკოვი. იტალიის წარმომადგენელმა მოსკოვში გადასცა ჩიჩერინის მემორანდუმი, სადაც ნაჩვენებია, რომ იტალიის მთავრობა იტალიის იყო შეეგნებინა საბერძნეთისათვის მისი პასუხისმგებლობა. კორფუსად ჯარის გადახმა არ ნიშნავს ომის დაწყებას, ხოლო მაჩვენებელია მისი, რომ იტალიამ მტკიცედ გადასწყვიტა დაიცვას პრესტიჟი და მიიღოს დაქაპაუფლება.

ლონდონი. ინგლისში იტალია-საბერძნეთის კონფლიქტში მთელ იმედებს ამყარებენ ერთა ლიგაზე.

ფიქრობენ, რომ ტრედ-უნინების კონგრესსი ერთა ლიგის წესდების დარღვევის გამო საპროტესტო რეზოლუციის გამოიტანს იტალიის მიმართ.

ერთა ლიგის სხდომაზე ენევაში სალანდრამ იტალიის სახელით განაცხადა, რომ იტალია-სა-

ბერძნეთის კონფლიქტი არ შედის ერთა ლიგის კომპეტენციაში და იგი უნდა გადაწყვიტოს ელჩთა კონფერენციამო. შემდეგ იგი უნდა გადაწყვიტოს, რომ კურფუს ოკუპაცია დროებით ზომია.

საბერძნეთის დელეგაციის პოლიტიკის ამტკიცება, რომ ერთა ლიგის უფლება აქვს ჩაერიოს კონფლიქტში. ინგლისის დელეგატებმა ლორდ სე-სილმა მოითხოვა ერთა ლიგის სტატუტის 10, 12 და 14 მუხლების წაკითხვა. სესილმა დამსწრეთა ყურადღება მიიქცია იმ ფაქტზე, რომ ეს მუხლები წარმოადგენენ ვერსალისა და სენ-ჯერმენის ხელშეკრულებათა ნაწილს და მათი დარღვევა (სა-ფუძველს გამოავლინოს სხეულზე ხელშეკრულებებს.) სესილის განცხადებამ დამსწრეებზე დიდი გავლენა მოახდინა.

ლორდ კერზონმა აცნობა იტალიის ელჩს ლონდონში, რომ ბრიტანეთის მთავრობამ საფრანგეთთან შეთანხმებით გადაწყვიტა ენერგიულად დაიცოს ერთა ლიგის კომპეტენცია და ავტორიტეტი კონფლიქტში.

ინგლისის საზოგადოებას შესაძლებლად მიანია ინგლის-საფრანგეთის შეერთებული მოქმედება, რათა მიიღწიონ კორფუს ევაკუაციის იტალიელების მიერ.

სკანდინავიის სახელმწიფოები იმუქრებიან ლიგის დამცველთა, თუ იგი არ გადასწყვიტოს კონფლიქტს.

საბერძნეთის მთავრობამ ერთი მილიონი დრახმა აღუთქვა იტალიის მისიის წევრთა მკვლელების აღმობრუნებას.

იტალიის წარმომადგენელმა ათინაში განუცხადა გარეშე საქმეთა სამინისტროს, რომ კორფუს ოკუპაციით გამოწვეული ხარჯები გაეწერება საბერძნეთს.

საკონტრაბუციო საკითხი.

ლონდონი. „ტაიმსი“ აღნიშნავს, რომ შტრე-ზემანს კარგად აქვს შეგნებული, რომ გერმანიამ უნდა აირჩიოს ოქვის ერთი: ან სამოქალაქო ომი და ქაოსი ან სკვა ქვეყნებთან ურთიერთობის დამყარება. ამიტომ განაცხადა მან ისე ენერგიულად, როგორც აქამდის არავის განუცხადებია, რომ გერმანია თანახმაა გადაიხადოს კონტრაბუციო და წარმომადგენლის მისი გარანტიები. ამით იგი მასიურ წინააღმდეგობას ართმევს თავის მნიშვნელობის ნაწილს. განუთხრობს, რომ ეს წინადადება მეტად მოზრუნველთა საფრანგეთისათვის, თუ მას მართლა კონტრაბუციის მიღება უნდა და არ მისწრაფვის ნეკსისაკენ.

რომი. სენ ბრიეში წარმოთქმულ სიტყვაში პუანკარემ გაიმეორა საფრანგეთის გადაწყვეტილება მტკიცედ დაცვა ვერსალის ხელშეკრულებისა და სარეპარაციო გადასახადების აღსრულება რათა არ უნდა დაუჯდეს იგი.

უცხოეთი

პარიზი. საფრანგეთის გაზეთები იტყობინებან, რომ მცირე ანტანტის შემდეგ კონფერენცია მოხდება ახლო მომავალში ბელგრადში.

ბერლინი. რევოლუციისაკენ მოწოდებისათვის მთავრობამ გაზეთი „როტე ფანე“ დახურა ერთი კვირით.

კონსტანტინოპოლი. აქაური გაზეთების ცნობით ახალი კაბინეტის შემადგენლობა ასეთია: ფეხტი-ბეი—თავმჯდომარე შინაგან საქმეთა კომისარი, მუსა—კიაზიმ—ფენდი—კულტურულ საქმეთა, სეიდ-ბეი—იუსტიციისა, ისმეტ-ფაშა—საგარეო საქმეთა. სეფა-ბეი—სახალხო განათლებისა და სხვ.

ლონდონი. პალდინი უარყოფს იმ ხმებს, ვითომც ისა და მისი ამხანაგები რუსეთიდან გულგატეხილი დაბრუნდნენ და ამბობს, რომ პირიქით, ისინი განცვიფრებული არიან იმ მიღწევებით, რომელიც მოიაზრება რუსეთში. რუსეთის აღდგენა ყოველ მკვს გარეშეა.

ლონდონი. ირლანდიის არჩევნებში რესპუბლიკანებმა მიიღეს 44 ჯადილი 153-დან. რესპუბლიკანელები თხოულობენ დე-ვალერის განთავისუფლებას.

მუშათა მოძრაობა

ლონდონი. გაიხსნა ტრედ-უნინების კონგრესი, რომელზედაც წარმომადგენელია 4,500,000 წევრი. წინანდელ წლებთან შედარებით წევრთა რიცხვი შემცირდა.

ლონდონი. ამერიკის ქვა-ნახშირის მთხრელთა გაფიცების გამო, იქიდან დიდ შეკვეთას იღებს ინგლისი. ინგლისის ქვანახშირის მთხრელთა ფედერაციის მდივანი კოდუესი მოლაპარაკებას აწარმოებს ამერიკისთან ინგლისის და ამერიკის ნახშირის მთხრელთა შეთანხმებით მუშაობის შესახებ გაფიცების შემთხვევებში.

ვენა. ბესარაბიის კომპარტიის ბელადებს ბუნდოვსკისა და ტაჩინკოს ებრძანათ ერთ თვეში დასტროფნ ეს მხარე.

ვენა. 8 და 9 სექტემბერს სამხრეთ-სლავიის მუშათა დამოუკიდებელი პარტია ყველა პროვინციებში აწყობს დემონსტრაციებს ბოლგარეთში გამეფებულ თეთრი ტერორის პროტესტის ნიშნად.

დასტრა სასიკვდილოთ ლიდა შეტიკოვისა, რომელიც გაგზავნეს რესპუბლიკის მთავარ საავადმყოფოში საეჭიოდ. ბორტომომქმედი შეპყრობილია.

უბედური შემთხვევა. სოფ. ყარაიაში მცხოვრებ ახმეტ გუსეინ-ოღლისთან მისულა სოფელ კარატანის მცხოვრები ბარაგებ კაზარინცი, წვიმი-საგან თავის შესაფარავად. გათენებისას ჩამონგრეულა თარო და შიგ მოუტანია კაზარინცი, რომელიც გარდაიცვალა.

ვალიუტის კურსი.

5 სექტემბერი.	
ჩერვონეცი	46,400,000 მ.
სტერლინგი ეფექ.	45,500,000 „
ჩეკი.	45,000,000 „
დოლარი ეფექ.	99,000,000 „
ჩეკი.	92,000,000 „
ოსმალური ლირა	6,500,000 „
საბჭოთა ფული	21,000 „

საჩინაში

დღეს, 7 სექტემბერს, პარტიულ ბიუროში დანიშნულია ახალგაზრდათა კავშირის გამგეობის სასწრაფო სხდომა. ამხანაგებს ევალება გამოცხადდნენ აღნიშნულ სხდომაზე საღამოს სრულ 7 საათზე.

პრეზიდენტი.

შაბათს, 8 სექტემბერს, საღ. 7 საათზე, საქ. მემ. სოც. ფედ. ქალთა განკ. ოთახში ლორის მე-ლიკოვის 1) დანიშნულია პარტიულ ქალთა კრება. გასარჩევია ფრიად საინტერესო საკითხები.

წევრებს ევალება გამოცხადდნენ აუცილებლად აღნიშნულ დროზე.

ორი განსაკვლავი

ჩვენ ვლაპარაკობთ ორ საყვარელ ძველ მასწავლებლებზე: პეტრე და სილოვანზე. პეტრე მირიანაშვილი და სილოვან ხუნდაძე.. აი, ეს ორი მასწავლებელი, რომელთაც ქართველ ერს უდიდესი ღვაწლი დასდეს..

ყბად აღებულ შოთას ენას, ილიას და აკაკის ტკბილ ქართულს აღმოსავლეთ საქართველოში ქართულ გიმნაზიის უზუტესი მასწავლებელი პეტრე მირიანაშვილი იფარავდა—ინახავდა და გულით ატარებდა...

ვის არ ახსოვს რუსიციზმის ტლანქ არტისტების რედოლფ-ლარიონოვების თავდასხმები ქართულ გიმნაზიაზე. ეს გიმნაზია ყელზე ადგებოდათ რუსეთის იმპერიალიზმის წარმომადგენლებს...

სხვანაირად არც შეიძლება. ქართული გიმნაზიები იყო ის ორად ორი დაწესებულება სიდაც ქართულ ენას თავი შეეფარებია, იქ ქართულ კაბუტს მშობლიურ პანგებზე ზრდიდნენ..

სხვაგან ყველგან დევნილი იყო ქართული ენა!..

ქუთაისის და ტფილისის ქართული გიმნაზია აი ორი ძვირფასი სკოლა, სადაც ადგილი ჰქონდა ქართულს.

ქართული გიმნაზიები ის ტაძრები იყო, რომელთა ზღუდებში კიდევ სცოცხლობდა ქართული სული.

ყოველ წლიურად სამი ათასამდე ქართული ბავშვი სწავლობდა ამ სასწავლებლებში.

ამ სასწავლებლის იმედით შემქმერალი იყო ძლიერი ქართველი მოაზროვნე და მედგარი პატრიოტი არჩილ ჯორჯაძე.

და განა არ გაამართლა იმედი ქართულმა გიმნაზიამ? კიდევ გადააჭარბა...

ვის იყვენ ის ქართველები თუ არა ქართული გიმნაზიელები, რომელთაც რევოლუციის პროცესში ძლიერი ეროვნული მუშაობა ღაიწყეს?

1918 წ. უმთავრესად ქართული გიმნაზიელები იყვენ სხვა და სხვა სახელმწიფო ინსტიტუტებს რომ აქართველებდნენ...

დღეს ცხოვრების ყველა ფრონტზე შეხედებით თქვენ ქართულ გიმნაზიელს..

ჯერ დღესაც ბევრ ქართველს უჭირს ქართულად აზროვნება, ქართულად წერა და ქართულად ლაპარაკი. ხოლო ხუთი წლის უკან ჩვენი ინტელიგენცია ვინ არ იცის, რომ მთლად მორუსულე იყო!..

მაშინ გვეპოვება ჩვენ ეროვნულ კულტურაზე და სულზე აღზრდილი კადრი, ეს კადრი მივიღეთ ქართულ გიმნაზიებიდან...

შემდეგ იზარდა იგი და ზღვად გარდაიქცა... აქედან ცხადია, თუ რა ძვირფასი უნდა იყოს ჩვენი ისტორიისათვის ქართული გიმნაზიის მეთაურ-მასწავლებლები და რა სასიამოვნო მათი მოგონება..

მაგრამ ამ მცირე წერილში ჩვენ მხოლოდ პეტრე და სილოვანზე ვლაპარაკობთ.

ტფილისში პეტრე იყო ქართული ენის თავგამოდებული დამცველი.

ქუთაისში სილოვანი.

დღეს მათი ყოფილი მოწაფენი უკვე ვაჭაბუბნი არიან და სახელოვან მასწავლებლების ყოფილ მოწაფეებით ამაყობენ...

რევოლუციონური და რაინდულია მათი ახლო წარსული...

როცა რუსიფიკატორი კორიკვი დავახანა ქუთაისის ქართულ გიმნაზიას და მას დეტალურ მოწოდებას, აქ მან შეხვედრა ფოლადის მუშტი სილოვანისა და აგრედვე ცხოვრებულ მოწოდებულს, რომელიც მსგებნებულ იქნებოდა ოცნების.

კორიკვიმ სილოვანი გადაწყვიტა დაეხმარებოდა იყო აგრედვე სილოვანის ცენტიზმს, მაგრამ მასალე აღადგინეს უფლებებში.

სილოვანი რჩებოდა ქართულ გიმნაზიის გაგრეშე, თუმცა ქართ. გიმნაზია უსილოვანოდ წარმოუდგენელი იყო.

ტფილისში არც პეტრეს ადგა კარგი დღე რედოლფის რევიზორებისაგან...

მაგრამ რევოლუციამ „ამ ქვეყნის ბუმბერაზნი და ქართველი ხალხის ჯალათ მაჯალაჯუნები გავაცამტვერა.

ქართველი ერის ცნობილი ქომიგი ქართული ოქრობირი, კ. აბაშიძე, რევოლუციამ სახ. განათ. ფერხულში ჩაახა..

განსვენებულმა კიტამ ქუთაისიდან კავკასიის სამოსწავლო ოლქის უფროს რედოლფის წარუგზავნა დეპეშა სილოვანის უფლებებში აღდგენის შესახებ.

რევოლუციით შემწროლებულ რედოლფის პასუხი კიტასადმი დაახლოვებით, მგონი ასეთი იყო... Ваше сиятельство хадатаство Ваше уважено—инспектор дворянской кутаисской гимназии восстановлен в правах“. მეორე დეპეშა მიელო თვით სილოვანს რედოლფისაგანვე: „Сообщаю Вам, что Вы восстановлены в правах—предлагаю вступить в исполнение своих обязанностей. ахла პასუხი სილოვანისა რედოლფისადმი... Я восстановлен в правах не вами, а революцией и народом. Ваше восстановление мне не нужно“. როგორც ზემოდ მოგახსენეთ შეიძლება ჩვენ ვსცდებით დეპეშის ტექსტის სიტყვა-სიტყვით გადმოცემისში..

ჩვენ არ გვეპოვება მჭერმეტყველება ქართული თავმოყვარობის ამ დამცველზე პასუხი ჰემ-მარიტად ძვირფასია ისტორიისათვის. სილოვანი ამავი იყო და ამავი დარჩა.

როცა კორიკვი მიმობანდა ქართულ გიმნაზიაში თავის ხულოვნურ ზრახვებით, სილოვანმა ამ რუსის შოვინისტს ხელი არ ჩამოართვა..

რა თქმა უნდა, ამ პატარა საგაზეთო წერილში ჩვენ ვერ შევძლებთ ძვირფას მასწავლებელთა დიად ამავის ყოველ მხრივ აღნუსხვას.

ამ შენიშვნაში ჩვენ ვამბობთ იმას, რასაც სილოვანის და პეტრეს ყველა ნამოწაფარი და ქართველი საზოგადოებაც გრძობს.

სახელდობრ ამ ორ უზუტეს მასწავლებელს მაღლიერმა ქართველმა ხალხმა დღესაც წაუღი და და გაუმაართოს. თუ ვისმინს შეპყვენიის იუბილე ის პირველ ყოვლისა პეტრეს და სილოვანს...

პეტრეს და სილოვანის იუბილე იქმნება მედგარ რევოლუციურ ბრძოლით დაცულ ქართულ სულის და კულტურის ისტორიული დემონსტრაცია...

ვსწერთ რა ამ მცირე შენიშვნას პროვინციიდან იმედი გვაქვს ცენტრი მას ფართოდ გამოეხმარება!..

ქეშმარიტი მასწავლებლები და ბევრ სახელოვან შეილის ამღზრდენი, ქართული მწერლობის მუდმივი მუშაკნი პეტრე და სილოვანი ვინ იტყვიან რომ ამის ღირსი არ არიან!..

ვერობიელი.

მინაწერი: ეს ერთი ხანია ჩვენ განვიზრახეთ დაეწყებოდა სპეციალი მორნოგრაფია ქართულ გიმნაზიების შესახებ.

ჩვენის ფიქრით ეს აუცილებელია ქართველ ინტელიგენციის ახალ ისტორიის მასალების გასამდიდრებლად. ამ მორნოგრაფიაში უნდა მოთავსდეს:

1. ქართულ გიმნაზიების ისტორია (დაარსება).
2. მასწავლებლების დახასიათება...
3. მთავრობის დამოკიდებულება და დამახასიათებელი მიწერ-მოწერა.
4. კურსის დამთავრებულთა გამოშვება.
5. კურსის დამთავრებულთა მოღვაწეობა დღეს.
6. ქართულ საზოგადოების დამოკიდებულება ქართულ გიმნაზიისასადმი.
7. ქართველ მოღვაწეთა-აუბლიცისტთა და პრესის აზრი ქართულ გიმნაზიის შესახებ.
8. ღირს აღსანიშნავი მომენტები ქართულ გიმნაზიების ცხოვრებიდან.

განვიზრახეთ რა ეს და შეუდექით რა უკვე ზოგად მუშაობას ჩვენ უუმორობის თხოვნით მივმართავთ ყველა იმაზე, ვინც მართებულად და სასარგებლოდ ჩასთვლის ჩვენ განზრახვას- მოგვაწოდოს საკუთარი მოგონებანი, წერილები და დოკუმენტები. და აგება—კლასიფიკაციისათავე ჩვენ შევეცდებით მის გაზეთში დასტამებას, რაც შემდეგ ცალკე კრებულად გამოიცემა.

ჩვენი მისამართი: ქ. სამტრედიო, ადგილობრივ ტენიკეში ვერობიელს.

ან ტფილისში „ტრიბუნის“ რედაქციის.

—:—

რედაქციისაგან: აღძრული საკითხი უსათუოდ აინტერესებს მთელ ქართველ საზოგადოებას, განურჩევლად მდგომარეობისა და განათლების მუშა-კთა კავშირის გამგეობა ვალდებულია ამას ანგარიში გაუწიოს და აქედანვე მიიღოს ზომები, შეუდგეს მზადებას, რომ ეს ორი უებარი მუშაკი ქართული კულტურისა ღირსეულად დააფასოს მათმა მემკვიდრე თობამ.

პროფ. ა. დიდუბულოძის მეთაურობით მყინვარზე გამგზავრებული ექსპედიცია.

კარგად ჩავედით სტეფანწმინდაში. 26-ს დილით, 10—ნახ. საათზე გავვედით ტფილისიდან. დამე ვიყავით ფახანაურში. 27-ს დილის 5 საათზე გავვედით ფახანაურიდან და სტეფანწმინდაში ვიყავით დილის 11 საათზე. იმავე დღეს და მეორე დღეს სწარმოებდა დაკვირვება-გამოკვლევები.

28-ს ავედით სამების ეკლესიაზე, სადაც დიდი დღესასწაული იციან. მოხვედები დიდი სიხარულით გვხვდებოდნენ, უმთავრესად მათ ახარებდათ ის, რომ ჩვენ ვიყავით ქართველები. შევარდნებს-სპარტაკელებს ვერ ჩაუწახანო: ერთი დღით ჩვენზე აღრე გასულან.

ჩვენ კი დღეს, 29-ს შეუდექით მყინვარზე ახვლას. გავდივართ სტეფანწმინდიდან დილის 8—ნახ. საათზე. მყინვარიდან ჩამოვიდნენ გამყოლები და გადმოგვცეს ცნობა სპარტაკელთა შესახებ. 27—ქალ-ვაჟი ასულა ერმოლოვის ქოხამდის, 18 კი ასულა თვით მყინვარის წვერზე. ძალიან მარდათ აღიოდნენ, როგორც ქალები, ისე ვაჟები.—გვეუბნებოდნენ გამყოლები მოხვედები.

ამინდი კარგი დგას. ხელს გვიწყობს მყინვარი—პატარძალი, როგორც მოხვედები მას ეძახიან, ხან გადასუფთავებულია, ხან კი ნისლით იფარება. ხაერთოდ დიდებული ხანახანადა ყველას გვიტაცებს. მხნეთ მივიწვეთ მყინვარისაკენ.

ყველანი კარგათ ვართ. უფვლით ხალამს ყველას. ვსთხოვთ გაზეთებს „კომუნისტ“—ს და „მუშა“—ს გადაბეჭდონ ეს მოკლე ცნობა.

სამეცნიერო ექსპედიციის წევრი მკურნალი სოსო ასლანიშვილი. 29 აგვისტო. სტეფანწმინდა.

ახალი ამბები

— ქართული ენის კურსები. ქართული ენის კურსების მოსაწყობად დამზღვევ კასის მოსამსახურეთათვის დამზღვევა კასამ გადასდო საჭირო თანხა კულტ ფონდიდან.

— კვირეული წარმოება-დაწესებულებების დასათვალისწინებლად. უახლეს ხანში დაიწყება კვირეული წარმოება-დაწესებულებების დასათვალისწინებლად. კვირეულის მიზანია გამოარკვიოს თუ როგორი სისწორით ხდება მუშა მოსამსახურეთა სამსახურში მიღება და დათხოვნა. ამ მიზნით ტფილისი დაყოფილია 10 რაიონად.

— ახალგაზრდა უმუშევართა დაგზავნა სამუშაოზე. შრომის ბირჟისათვის არსებულმა ახალგაზრდათა უმუშევართა სექციის შემადგომლობის თანახმად, შრომის ბირჟის კომიტეტის მიერ დიდგენილია, რომ ახალგაზრდა უმუშევრები სამუშაოზე პირველ რიგში გაიგზავნონ.

— შრომის ბირჟაში. 5 სექტემბერს შრომის ბირჟაში აღრიცხვებზე გამოცხადდა 540 უმუშევრ, ახლად ჩაეწერა 5 უმუშევრ, სამუშაოზე გაიგზავნა 95 უმუშევარი.

— ცემენტის ქარხანა სოფ. კავთისხევში. თანახმად აშ. თედო ლონტის მოხსენებისა, და აღმასკომისი მის მიერ წარდგენილ პროექტისა, აღმასკომის მცირე პრეზიდენტი დაადგინა; სოფ. კავთისხევში ცემენტის ქარხნის გახსნის პროექტი დაურთავდეს გასაცნობლად პრეზიდენტის ყველა წევრებს. შემდეგ ეს საკითხი დაისვას განსახილველად პრეზიდენტის გაფართოებულ სხდომაზე.

— წყალდიდობისაგან სარდაფების დაცვა. რიყეზე წყალდიდობისაგან სარდაფებში დარჩენილ წყლის და უსუფთაობის გაწმენდისათვის და აგრეთვე მომავალში წყალდიდობისაგან უზრუნველყოფისათვის, ქალ. აღმ. მცირე პრეზიდენტი წინადადება მისცა კომუნალურ განყოფილებას, რომ ტენიკურ კომისიის საშუალებით გამოარკვიოს რა წესით უნდა იქნეს გაწმენდილი წყლით სავსე სარდაფები აგრეთვე რა ღონისძიება არის საჭირო, რომ შემდეგ აღარ განმეორდეს ასეთი მოვლენა.

— 3. ჩხენკელის ხელოვნურ წყლების ქარხნის ჩამორთმევა. საქ. საბ. ცენტრალურ აღმასკომ. პრეზიდენტი დააკმაყოფილა შინაგ. სახ. კომისარიატის შემადგომლობა, რათა მოქ. პ. ჩხენკელს ჩამოერთვას ხელოვნური წყლების ქარხანა და საწყობი, და გამოცხადდეს სახელმწიფო კუთვნილებათ.

— სპარსულ ქართველების წარმომადგენლების სამშობლოში დაბრუნება. სრ. საქ. ცენტრალურ აღმასკომის პრეზიდენტი გადასწყვიტა სპარსულ ქართველების წარმომადგენლის ს. იოსელიანის ფერეიდანში დასაბრუნებლად გასაწვევი ხარჯები მიიღოს თავის თავზე.

— წითელ არმიელები და კოპერაცია. რკინის-გზის კოპერატივში მომხმარებელმა საზოგადოებამ (ზაკტაო) დაადგინა დივიზიონი წითელ არმიელებს მიეცით უფლება ისარგებლონ კოპერატივიდან, როგორც სრულუფლებიან წევრებს.

— ქალის დაჭრა. მე-4-ე რაიონში მუხრანის და ბარიატინის ქუჩის კუთხეში რუბენ მოსესოვი

საქართველოს სსრ-ის კონსტიტუციის შესახებ

(გაგრძელება)

მოსკოა, თუ თქვენი შეილება გინაზივებში შეიყვანეთ და მიეცით მათ უცხოელთა სწავლაო.

მათ დიდი გავლენა ჰქონდა ხალხზე და ყოველი სიტყვა-გულშემატკივართა—რჩებოდა „მლაღლებელ ხმად უდაბნოს შინა“.

„ავღუდათ-ისრაელმა“ გამოუცხადა სასტიკი ბრძოლა ყოველ სტუდენტს, ყოველ მოსწავლეს, ინტელიგენტს, ერთი სიტყვით ყოველ კულტურულად მოაზროვნე ადამიანს.

ქუთაისის ებრაელთა ქუჩებზე „ტერორისტების“ შიშით სახიფათო იყო გავლა და ყოველი სტუდენტი ერიდებოდა რელიგიის დამცველ მკლავებებს.

აქვე საქართველოს ისტორიული სამწუხარო მოვლენაა: დ. ბააზოვი სამი წლის განმავლობაში თანამშრომლობდა ქართულ კურნალ განხორციელებას და ყველაზე სიამოვნებით უბეჭდებდა წერილებს, მხოლოდ როდესაც გამოჩნდნენ „ხანანაშვილები“ და ყველას გაუქმეს უფროები თავიანთი „ქართველობით“, მაშინ ქართული პრესის სიმბატია შეიცვალა ხანანაშვილებისადმი და მოწინააღმდეგებს საშუალება წაერთვათ ქართულ პრესაში ხმის ამოღებისა.

ერთადერთი—ა ეკლავი დარჩა, რომელიც არ მოიხიბლა „ხანანაშვილების გულკეთილობით და ქართველობით“.

თუ ამას სწავლიდნენ ნაციონალისტურად განწყობილ წრეებში ეს ჩვენ არ გვაკვირვებს, მაგრამ უნდა აღინიშნოს, რომ „ერთობაში“, ამ სოციალ-დემოკრატიულმა ორგანიზაციამ მხარი დაუჭირა „მოქართველ“ ვაჟბატონებს და დაუჭერა ვაზეთის კარები ხანანაშვილების მოწინააღმდეგეებს.

მაგრამ ამავ დროს ძლიერდებოდა ქ. ქუთაისში „საქართველოს ებრაელ სტუდენტთა ორგანიზაცია“, რომელმაც შესძლო და მოკლე ხანში გამოუშვა 15 ნუმერი გაზეთი „ხმა ებრაელისა“. ამ გაზეთში საშუალებით ისინი მიმართდნენ თავისუფლად მთელ საქართველოს ებრაელებს და მიუთითებდნენ მათ ქირ-ვარამზე, ამ გაზეთის საშუალებით ისინი თამბაქდ უყენებდნენ მენშევიკურ მთავრობას სხვა და სხვა გვარ მოთხოვნები.

ამ გაზეთში სწავნა კულტურული ძალები. აქ იყრიდა თავს ნათნ ვლიაშვილი, (ცნობილი საზოგადო მოღვაწე საქ. ებრ. შორის, რომელმაც სთარგმნა ებრაულიდან პისა: „იძულებულნი“ და დაბეჭდა „თეატრსა და ცხოვრებაში“) სტუდენტები იოსებ მოშიაშვილი, სოლომონ დავ. ციციკაშვილი და სხვ.

იქამდე მივალთ „ავღუდათ“ ფანატისკობამ, რომ გამოიქცა დღევანდელი იყო ბოიკოტი („ხეგრები“) „ხმა ებრაელისა“ მკითხველებზე, ვარდა ამისა მათ შეიმუშავეს მთელი მემორანდუმი, რომელიც სურდათ წაედგინათ მთავრობისათვის. რომელშიდაც სხვათა შორის იყო მოხსენებული აგრეთვე რომ დაკეტულიყო „ხმა ებრაელისა“.

მოახლოვდა დამფუძნებელი კრების არჩევნები. ქ. ტფილისში მოხდა საქართველოს ებრაელთა კონფერენცია, რომელმაც აარჩია სამი დელეგატი (ექიმი შტრეინბერი, დავიდ ბააზოვი და ექიმი კაქიტელაშვილი) მაგრამ ეს დელეგატები არ იყვნენ რელიგურად მოაზროვნე „ავღუდას“ სულსკვეთების გამომხატველნი და შეუდგნენ ბრძოლას ამ არჩევნების საწინააღმდეგოდ. მენშევიკურმა პარტიამ

დაუთმო ორი ადგილი „ავღუდას“ თავის სიაში. ამის მეორებით საქართველოს ებრაელებმა მისცეს ხმა მენშევიკურ პარტიას, ხოლო მენშევიკური პარტიის საშუალებით გავდა დელეგატად ვინმე ხანანაშვილი დავარაშვილი, რომელიც იყო წარმომადგენელი მხოლოდ ქუთაისის „ხანაშვილის“ და ზოგიერთ ვაჟკრებისა.

სრულიად კანონიერად კონფერენციაზე არჩეულ დელეგატებს კი მთავრობამ უარი უთხრა და გააუქმა მათი მანდატები.

აი ასე ამგვარად გამოჩნხეს საერთო ენა ორი უკიდურესობის (სოციალისტების და კლერიკალ ფანატიკოსების) ჯგუფებმა.

როცა დამფუძნებელი კრებიდან „დელეგატი“ დაბრუნდა ქუთაისში და მოხსენებას აკეთებდა თავის

დელეგატი „შესახებ, და ერთი სტუდენტი შეეკითხა: რა გავაკეთო მან ებრაელთა საკითხის შესახებ, დელეგატმა უპასუხა, რომ „იქ ებრაელთა საკითხი არ იყო და ძალით ხომ არ გამოვქვეყნებოდა“.

აი ეს ხანაშვილი სიტყვები სავსებით, რომ ყველამ შეიტყოს, როგორი ყურადღება სწავლიდა საკოდავი საქართველოს ებრაელობას, მგონი დადგა დრო როცა უნდა ითქვას: ჩვენ არ გვიჭირია არავის „აპკუნობა“ ჩვენ არ გვიწავდა რომ კიდევ ყურით გვათრიონ, მოგვეცით საშუალება და ჩვენ მოუვლით ჩვენ თავს.

გერცელ ბააზოვი. (გაგრძელება იქნება)

ხარკები და საზოგადოებრივი სტატისტიკა.

—ეკონომიური მოვლენები ესოდენ რთულია, რომ მის ლაბირინთში მეტი სიცხად შევიტაროთ საქართველოს მეტოლოლოგიური დაკვირვება და ყველა იმ საშუალებათა გამოყენება, რომელსაც იძლევა მეცნიერება.

ერთი ასეთი მეცნიერებათაგანია—სტატისტიკა უკანასკნელის საშუალებით ჩვენს წინაშე იხსნება დიდი ხნით გაურკვეველი ეკონომიური მოვლენები.—დასავლეთ ევროპაში ამ მხრით დიდ შედეგებს მიაღწია და სახელმწიფო მართვლობამ ამით თავის ბიუჯეტში გარკვეულმა შეიტანა. სახელმწიფოს დანიშნულება მოქალაქეთათვის სამსახურში უნდა გამოიხატებოდეს, იგი ხელს უწყობდეს სახალხო განათლებისათვის ზრუნვას, პირობების შექმნას, როდესაც მოქალაქეს შეეძლება ნორმალური მუშაობა, წარმოების და მერნობის განვითარების ხელის შეწყობა და სხ. აღნიშნულ მოვალეობის შესრულებისათვის სახელმწიფოს ორგანიზაცია საშუალება აქვს:

1) შემოსავალი საკუთარ მეურნეობა წარმოებებიდან და ვაჭრობიდან და 2) ხარკები. პირველ შემთხვევაში სახელმწიფო ჩვენს წინაშე წარმოადგება, როგორც კერძო უფლებრივი მეურნე და იგი თავისებურ შეჯიბრებაში კერძო მეურნეობასთან მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ მას (სახელმწიფოს) არ შეუძლია ერთად ერთი მოგება დაისახოს მიზნით, როგორც კერძო მეურნეობას. სახელმწიფო თემცა სდგას ამ შემთხვევაში კერძო უკლებრივ დანაღებზე, მაგრამ თავის მოქმედების დროს ხელმძღვანელობს მოქალაქეთა საერთო კეთილ დღეობის თვალსაზრისით (მაგ. ფოსტა, რელიგიური, რკინის გზა, ფულის მოჭრა და სხ.).

მეორე წყარო, საიდანაც სახელმწიფო ეძებს საშუალებას ხარკების დასაფარავათ, არის ხარკები. ხარკი არის ვალემა მოქალაქეთა მიერ თავის ქონების ნაწილისა სახელმწიფოს სასარგებლოთ, რომლის აღების დროს სახელმწიფო ვაჭრობა იძულებით ზომისა და არ გულისხმობს უკანასკნელის მიერ, რაიმე ნივთიერ დოვლათის შექმნას.

ამგვარად სახელმწიფოს თავის არსებობისა და გაძლიერებისათვის ორი წყარო აქვს: საკუთარი მეურნეობა და ხარკები. კულტურულად და ეკონომიურად ჩამორჩენილ ქვეყნებში სახელმწიფოს შემოსავლის უმთავრეს ნაწილს შეადგენს შემოსავალი ხარკებიდან და, რასაკვირველია, ასეთ შემთხვევაში

დამავალი მიზეზებისაგან. თუ თავის ახსნას ეს მოვლენა პირველში პოვებებს, მაშინ უნდა მივიღოთ იგი როგორც ფაქტი ბუნებრივი დასაბამის და ამათთან უარესი მნიშვნელობის, ხოლო თუ იგი შედეგია მეორე კატეგორიის პირობებისა, მაშინ მისი გამძლეობაც ისეთივე იქნება, როგორც მისი წარმოშობის მიზეზებისა და შეფასებაც მას სხვაინარი მიეცება.

ამ საკითხზედ პასუხის გაცემა ამ ჟამად ნაადრევად მაგვანია, ვიდრე ხელთ არა გვაქვს ალწერის ცნობები დანარჩენ საკითხების შესახებ. ალწერის შემდეგი დამუშავება ახლო მომავალში მოგვცემს საშუალებას დაწვრილებით გამოვავსოთ ვიზიონობა იმ მასისა, რომელიც შემოსევია ქალაქს: ვინ არის იგი, როდის, საიდან და რისთვის მოსულა, რამდენი ხანია რაც ამ ქალაქში სცხოვრობს, რა საქმეს ეწევა, რა სოციალურ და კულტურულ ღირებულებას წარმოადგენს იგი, არის თუ არა იგი ორგანიზულად დაკავშირებული ქალაქის სოციალ ეკონომიურ ცხოვრებასთან თუ შემთხვევითი და წარმავალი ელემენტია იგი. ამ კითხვების გაშუქების შემდეგ უფრო სისწორით შეიძლება მივადგომა პირველ საკითხისადმი.

მაგრამ ესლაც არის მრავალი მოსაზრება ითქვას & priori, რომ ბათომის არა ჩვეულებრივი სისწრაფით ზრდას უფრო არა ბუნებრივი და შემთხვევითი ხასიათი აქვს, რომლის მიზეზი უნდა ვეძიოთ არა მარტო თვით ამ ქალაქის, არამედ საქართველოს და საერთოდ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა თანამედროვე და ახალი წარსულის ეკონომიურ ცხოვრების პირობებში. მაგრამ დასაბუთება მიზნად შევადგინო.

გარდა ამისა უნდა აღინიშნოს, რომ როდესაც ვლაპარაკობთ მოსახლეობის ზრდაზე ამ ორ ქალაქში, მხედველობაში გვაქვს, უმთავრესად ბათომი და მასზედ შეიძლება მხოლოდ დარწმუნებით ვთქვათ, რადგან მის შესახებ ცნობები წარსული ალწერისა (1917 წ.) ჩვენ მიერ შემოწმებულია და შედეგით მისი შედარებისა ჩვენ ალწერასთან მიგვანჩნია სავსებით მისაღებათ. ხოლო რაც შეეხება სოხუმს, ვფიქრობთ რომ მისი მოსახლეობის ზრდის ასეთი დიდი პროცენტი შედეგია უფრო 1917 წლის ალწერის უსრულობისა, ვიდრე ფაქტობრივ მდგომარეობისა.

ბარკი აგებულია ზოგად მოსაზრებაზე და მოკლებულია რეალურ ნიადაგს; ხარკის გაწერის დროს ადგილი აქვს თვითნებობას; არ არის დაცული წინასწარობა და ამ დროს, როდესაც ერთი ვადამეტებით იბეგრება, მეორე სრულიად თავისუფლდება გადასახადისაგან ასეთი შემთხვევები ქმნიან ნიადაგ ბოროტ მოქმედებისათვის და სახელმწიფოს ბიუჯეტში ვერ სრულდება. განმეორებით უნდა აღინიშნონოთ, რომ ყოველივე ზემო აღნიშნულს ადგილი აქვს იქ, სადაც ვაჭრობა-მრეწველობა განვითარების პირველ სტადიაშია და მოვაჭირ-მრეწველთა კულტურული დონე ისე დაბლა დგას, რომ მათ ვერ შეუძნიათ თავის ვალდებულება სახელმწიფოს წინაშე; არ აქვთ გათვალისწინებული რომ სახელმწიფო ქმნის პირობებს ნორმალურ ვაჭრობა მრეწველობისათვის და თუ ვაჭარ-მრეწველნი დამალავენ თავის ეკონომიურ დოვლათს და არ გაიღებენ მსხვერპლს, ასეთ შემთხვევაში ერთი მხრით სახელმწიფო ვერ შესძლებს შესარულოს თავის ვალდებულება და მეორე მხრით კი ადგილი ექნება თვითნებობას ხარკების გაწერის დროს და როგორც ერთი ისე მეორე უარყოფითი პირობებს შექმნის ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარებისათვის. დღემდე ფინანსთა კომისარატს მეტად სუსტი მასალა ქონდა ხარკების გაწერისათვის, რის შედეგია ხარკის განაწილება არა ეკონომიურ შესაძლებლობასთან შედარებით. აქ ჩვენ არ შეუდგებით საერთოდ გადასახადთა ისტორიას, მხოლოდ აღნიშნავთ, რომ როდესაც ვაჭრობა-მრეწველობა განვითარების ფაზაში შედის რეპარტაციული სისტემა ადგილს უთმობს ხარკების ახალი ფორმით განაწილებას. აქ უმთავრესი მნიშვნელობა ეძლევა გადასახადს და ფუნქციონალს ანგარიშინობაზე.

ასეთია შემოსავლის კვალობაზე გადასახადი და სარეწარო გადასახადი; აღნიშნული გადასახადი ერთმანეთის შესაფერი არიან და სავადასახადო აპარატის მოქნილებისა და ვადამხდელთა გათვით-ცნობიერების შემდეგ, ყოველი ხარკი უნდა იყოს საკენ მიისწრაფვის—შემოსავლის კვალობაზე გადასახადისაკენ, მაგრამ უკანასკნელის შემოღება შეუძ-

რობისა. ამის საბუთს გაძლევს ჩვენ მიერ მოხდენილი ცდები; სადაც კი სტატისტიკის ცენტრალ სამართველომ გაუკეთა ანალიზი 1917 წ. ცნობებს, ბევრგან აღმოჩნდა შესაბამობა. ამ გზით მეტანილი იქნა კორექტივი კერძოდ ტფილისის და ბათომის შესახებ 1917 წ. ცნობებში. ხოლო სოხუმისთვის კი ასეთი კორექტივი არ კოფილა შეტანილი.

უფრო მეტ ყურადღებას იპყრობს მოსახლეობის ზრდის საკითხი, თუ შევადრებთ მას რუსეთის ზოგიერთ მაზორულ ზღვის პირის ქალაქებთან, რომელთანაც ბათომს თავისი ეკონომიური ცხოვრების ხასიათის მიხედვით თითქოს უნდა ჰქონდეს მსგავსება. მაგრამ აქაც ბათომი სრულ წინააღმდეგობას წარმოადგენს, რასაც ვეჩვენებს შემდეგ:

რუსეთის უკანასკნელი საქალაქო ალწერა (1923 წ. მარტში) 1920 წლის ალწერასთან შედარებით იძლევა ასეთ საშუალო პროცენტს წლიური მატებისას:

ასტრახანში	1,0
დონის-როსტოვიში	0,8
ნოვოროსისკში	0,9
სიმფეროპოლში	3,3
სევასტოპოლში	4,8
ოდესაში	11,4

ბათომი კი 1917—1922 წ.წ. პერიოდში გვაძლევს საშუალო პროცენტს 11,6, მაშინ, როდესაც რუსეთის ზემოაღნიშნული ქალაქები მომეტებულ ნაწილად უარყოფის პროცენტს იძლევიან და ბათომიან დიდსაც (როგორც მაგ., ოდესა—11,4).

გადავადეთ მოსახლეობის შედგენილების განხილვაზედ.

სქესის მიხედვით მოსახლეობის შედგენილობა ასეთია:

ამრობითი სქესი მდებრობითი სქესი ქალაქები	აბსოლ. რიც. %	აბსოლ. რიც. %
ბათომი	32.564 53,6	28.246 46,4
ქუთაისი	21.845 48,2	23.445 51,8
სოხუმი	8.812 50,6	8.614 49,4
ფოთი	5.646 49,7	5.712 50,3

როგორც ამ ცხრილიდან სწავნა ბათომს და სოხუმს აქაც განსაკუთრებული ადგილი უჭირავს. მეტადრე ქარბადა არის წარმოდგენილი მამრობითი სქესი ბათომში, მაშინ როდესაც დანარჩენ ორ ქალაქში მეტია მდებრობითი სქესი.

მ. ყოჩიაშვილი. (დასასრული იქნება).

საქართველოს მთავარ კალაქთა მოსახლეობა 1926 წ. საქალაქო ალწერით.

სტატისტიკის ცენტრალის სამართველოს მასალებიდან

ქ. ტფილისის მოსახლეობა 1922 წ. ალწერის მიხედვით უკვე განხილული იყო. ამ ჟამად მოგვცეს ალწერის შედეგები საქართველოს დანარჩენ კალაქების შესახებ: (ბათომის, ქუთაისის, სოხუმის და ფოთის).

ალწერის მიხედვით მოსახლეობის საერთო რაოდენობა ამ ქალაქებში შემდეგია:

ბათომი	60.810
ქუთაისში	45.290
სოხუმში	17.426
ფოთში	11.358

(ბათომის, სოხუმის და ფოთის მოსახლეობის ცხვენ შედის აგრეთვე მათი ნავთსადგურებიც, რომელთა მოსახლეობა მათი ნავთსადგურების ქუთაისში რკინის გზის ხაზი).

შინა ალწერების მიხედვით ირცლებოდა მცხოვრების:

ბათომი:	მოსახლ. რაოდ.	აბსოლ. მატება	საერთო პრ. მატებისა	წლ. საშ. პრ. მატ.
1917 წ.	28.508	—	—	—
17 წ.	35.048	16.540	58,0	1,04
22 წ.	60.810	25.705	73,3	11,6

ბათომი: მოსახლ. რაოდ. აბსოლ. მატება საერთო პრ. მატებისა წლ. საშ. პრ. მატ.

1917 წ.	32.476	—	—	—
17 წ.	42.448	9.972	30,7	1,4
22 წ.	45.290	2.842	6,7	1,3

სოხუმი: მოსახლ. რაოდ. აბსოლ. მატება საერთო პრ. მატებისა წლ. საშ. პრ. მატ.

1917 წ.	7.998	—	—	—
17 წ.	9.999	2.001	25,0	1,1
22 წ.	17.426	7.427	74,3	11,7

ფოთი: მოსახლ. რაოდ. აბსოლ. მატება საერთო პრ. მატებისა წლ. საშ. პრ. მატ.

1917 წ.	7.346	—	—	—
17 წ.	10.604	2.358	32,1	1,8
22 წ.	11.358	754	7,1	1,3

როგორც სწავნა პირველ პერიოდში (1897—1917) ყველა ამ ქალაქების მოსახლეობის ზრდა უკვე ნიღო, მაგრამ თანაბარი ტემპით მიმდინა-

ბათომი: ყოველწლიური საშუალო პროც. მატებისა ამ ხნის განმავლობაში თითქმის ერთი და იგივეა (1,0—1,8). სწავნა აქ ქალაქთა ცხოვრება ამ ხნის განმავლობაში ნორმალურ პირობებში მიმდინარეობდა (ეს ნორმალური მდგომარეობა იმდენად წყნარია და ურყევია რომ უფრო უმძობრო მდგომარეობას უახლოვდება) და არა ჰქონია ადგილი სოციალ ეკონომიური ცხოვრებაში ისეთ შემთხვევით და არა ჩვეულებრივი ხასიათის მოვლენებს, რომელთაც შეეძლო გამოეწვიათ მოსახლეობის შედგენილობის შესამჩნევი რყევა და გარდატეხანი ან ერთის ან საწინააღმდეგო მიმართულებით.

სწორედ ასეთივე ნელი და თანაბარი ტემპით განაგრძობს სვლას ქუთაისის და ფოთის მოსახლეობა მეორე პერიოდშიაც ე. ი. 1917—1922 წ.წ., ხოლო რაც შეეხება ბათომს დასოხუმს ამ პერიოდში, ეს ქალაქები უკვე დიდ და არაჩვეულებრივ ნახტომს იკლავდნენ. 5 წლის განმავლობაში ეს ქალაქები იძლევიან 73—74 პროც. მატებას, რაცაც შეადგენს ბათომისთვის 11,6 და სოხუმისთვის 11,7 პროც. ყოველწლიური საშუალო მატებისა.

ასეთი თავბრუდამხსნელი სისწრაფით ზრდა ქალაქთა იშვიათია არა მარტო ჩვენში, არამედ დასავლეთ ევროპის სამრეწველო და სააღმშენებლო ცენტრებისათვის და ამერიკის ქალაქებისთვისაც კი, რომელნიც ცნობილი არიან ამ მხრივ.

როგორც ცნობილია, წლიური საშუალო პროც. მატებისა დასავლეთ ევროპის და თვით ამერიკის მსხვილ ქალაქებშიც კი არ აღემატება 3,5—4,0-ს მაშინ როდესაც ბათომი და სოხუმი ბევრად აჭარბებენ ამერიკულ სისწრაფესაც კი და იძლევიან 11 და რამდენიმე მეათედ პროც. რით აიხსნება ასეთი ზღაპრული ზრდა ჩვენი ზღვის ქალაქებისა? უპირველესად ყოვლისა ცხადია, რომ ასეთი დიდი პროც. ზრდისა უნდა ვეძიოთ მოსახლეობის მექანიკურ და არა ბუნებრივ მოძრაობის პირობებში, მაგრამ იბადება საკითხი: არის თუ არა მოვლენა იბადება საკითხი: არის თუ არა მოვლენა ბუნებრივი შედეგი ქალაქის ეკონომიური ცხოვრების ნორმალური განვითარებისა, თუ გამოწვეულია იგი რომელიმე შემთხვევითი და გარ-

ლებელია მანამდე, სანამ ჩვენ ხელთ არ გვაქვს სის-
წორით შეკრებილი მასალები და სანამ არ შეგვიძ-
ლია ვენდოთ ვაჭარ-მრეწველთა დეკლარაციას.

ჩვენში რასაკვირველია გადახდებულთა დეკლარაციას
ვერ ვენდობით.

მაშ სად უნდა ვეძიოთ გამოსავალი? აქ ერ-
თად ერთი დამხმარე ძალად სავაჭრო-სამრეწველო
სტატისტიკა უნდა მივიჩნიოთ. მხოლოდ სტატის-
ტიკას შეუძლია შეიტანოს გარკვეულობა საგადა-
სახადო პოლიტიკაში.

ამ მხრით პირველი მუშაობა ტფილისში 1922
წ. ქალაქის სტატისტიკურ ბიურომ შეასრულა, მაგ-
რამ მან საფინანსო განყოფილებას ვერ მისცა სრულ-
ი ცნობები; 1923 წ. ცენტრალურ სტატისტიკურ
სამართველოს მიერ მოხდენილი სავაჭრო-სამრეწ-
ველო აღწერა, რომელშიც ქალაქის სტატისტიკური

განყოფილება უშუალო მონაწილეობას იღებდა,
როგორც წინასწარ მუშაობაში, აგრეთვე მის ჩატა-
რებაში, მდიდარ მასალებს მისცემს საფინანსო კო-
მისარიატს.

სავაჭრო-სამრეწველო აღწერა, გვაძლევს სრულს
რეგისტრაციას ვაჭრობა-მრეწველობისა და შინა-
მრეწველობისას. იგი აღნიშნავს სავაჭრო-სამრეწვე-
ლო დაწესებულებათა ძალა-უნარს, რაც საფუძვლად
დაედება მომავალში ხარკების გაწერას. ჩვენში ამ
მხრით პირველი დიდი საქმე გაკეთდა და პერიო-
დიული აღწერა ვაჭრობა-მრეწველობისა მოგვცემს
საშუალებას გავითვალისწინოთ მისი განვითარება,
რამდენადც საჭირო იქნება ხელი შეუწყობით მის
განვითარებას და დამუშავებული მასალები საფუძ-
ვლად დაედება საგადასახადო პოლიტიკას.

ვიკტორ მხეიძე.

გეომეტრია, ალგებრა, ფიზიკა, ტრიგონომეტრია.

1. შუაქიძე—თვალსაჩინო გეომეტრია	1 ნაწ.
2. " " " "	"
3. " " " "	"
4. " " " "	"
5. ს. ოცხელი ელემენტარული გეომეტრია	1 ნაწ.
6. " " " "	2 "
7. კანდელაკი სტერეომეტრია	"
8. ს. ოცხელი ელემენტარული ალგებრა	1 ნაწ.
9. " " " "	2 "
10. ს. ოცხელი და ნიქარაძე—ფიზიკა	1 "
11. " " " "	2 "
12. ჯანელიძე "ფიზიკა"	"
13. კრავიჩი "ფიზიკა"	"
14. დევიძე და ხარაბაძე—ტრიგონომეტრია	"
15. ბერიძე—ლოგარითმები	"
16. გ. წერეთელი—ალგებრული ამოცანათა კრებული	"

ბუნების მეცნიერება, გეოგრაფია, ქიმია და სხვა.

1. არ. ჩხეკელი "ბუნება"	1 ნაწ.
2. " " " "	2 "
3. დ. ქუთათელაძე ზოოლოგია	"
4. მეტრეველი და არჯვანაძე—ბუნების მეცნიერების ცდათა კრებული	1 ნაწ.
5. " " " "	2 "
6. ქავჭავაძე ბუნების-მეცნიერების ცდათა რვეული	"
7. საზონოვი და ვერხოვსკი ქიმია თარგ. კაკაბაძისა	"
8. ჭიჭინაძე ორთქლის ქვაბები	"
9. იაშვილი—საზოგადო გეოგრაფია	"
10. " " " "	"
11. დონდუა ბუნება სკოლაში	"
12. იაშვილი—ბუნების მეცნიერების მოკლე სახელმძღვანელო	"
13. დ. უზნაძე—პირველყოფილი კულტურა	"
14. ნათაძე—პირველყოფილი კულტურა	"
15. კარგარეთელი—სიმღერა მუსიკის სახელმძღვანელო	"
16. ჩელპანოვი—ფსიხოლოგია	"
17. შ. ნუტუბიძე—ლოლიკა 1923 წ. გამოცემა	"
18. კაკაბაძისა—პირველი მუშაობა ქიმიაში	"
19. ნიკოლაიშვილი—ძერწვა	"
20. ბაქრაძე—პიგიენის და ეპიდემიოლოგიის სახელმძღვანელო	"
21. ნათაძე—ადამიანის ნორმალური ანატომია	1 ნაწ.
22. " " " "	2 "
23. ქურდიანი—მეტეორობის კურსი	"
24. რაზმაძე—ინტეგრალური აღრიცხვები	"
25. მაისურაძე—პისტოლოგია	1 ნაწ.
26. " " " "	2 "
27. ე. ლოსაბერიძის—პიგიენა	"
28. ივ. რუხაძე—საქართველოს გეოგრაფია	"
29. გ. წერეთელი—"პიგიენა" ტექნიკუმის კურსი	"

პოლიტიკურ ეკონომიაში და საზოგადოებათა მეცნიერებაში.

1. ალ. ბოვდანოვი—მოკლე კურსი ეკონომიურ მეცნიერებისა თარგმ. ის. თალაქვაძისა	"
2. ს. ს. ს. რ. კონსტიტუცია	"
3. სტუტკა—კონსტიტუცია სიტყვა პასუხით	"
4. პროფ. გურგინ—საბჭოთა კონსტიტუციის საფუძვლები	"
5. სტუტკა მეცნიერება რ. ს. ფ. ს. რ. სახელმწიფოსა და კონსტიტუციაზე	"
6. ვოლფუს—ნაწყვეტები საზოგადოებათა მეცნიერებისა	"
7. კოვალენკო—პოლიტიკური ანაბანა	"

ისტორიაში.

1. პოკროვსკი—რუსეთის მოკლე ისტორია	"
2. როკოვი—მსოფლიო და რუსეთის ისტორიის სახელმძღვანელო	1 ნაწ.
3. " " " "	2 "
4. " " " "	3 "
5. " " " "	4 "

საქართველოს ისტორია შეკვეთილი აქვს დასაწერათ სარგის კაკაბაძეს განსაკუთრე-
ბული კონსპექტით და მატერიალური თვალსაზრისით—დროებით სწავლება უნდა ხდებო-
დეს უსახელმძღვანელოთ—პოკროვსკის ისტორიის გეგმის მიხედვით.

უცხო ენების სახელმძღვანელოები.

1. შევარდნაძე და სვანიძე გერმანულ ენის სახელმძღვანელო	1 და 2 ნაწ.
2. " " " " " " " " " "	"
3. შანსელ გლეზერ "ფრანგული ქრისტომატია"	"
4. გერმანული ენის ქრისტომატია ტექნიკუმებისათვის (დრ. დაშ.)	"

სახალხო განათლების კომისარია დ. კანდელაკი.
სახელმწიფო გამომცემლობის გამგე პ. ზუზმაძე.
საქმეთა მმართველი ბ. გორდეზიანი.

სახალხო განათლების კომისარიაში

სახალხო განათლების განყოფილება. სამტრედიისში
დამტკიცდა ერთი ცხრა წლიანი სასწავლებელი.
ადგილობრივი ჰუმანიტარი ტექნიკუმი გაუქმდა.
გაერთიანებულ სასწავლებლის გამგით დაინიშნა
დ. ლოლობერიძე (უმაღ. განათლების).

ციებ-ცხელმა მახლობელ სოფლებში და თვით
სამტრედიისში უკვე დაიწყო, ქინა-ქინი ადგილობ-
რივ აფთიაქში ძალიან ცოტაა...

მოსავალი. ქვემო იმერეთის მცხოვრებნი საგო-
ნებელში ჩაადგნენ გამუდმებულმა წვიმებმა, რომე-
ლიც სიმინდის მოსავალს წახდენით ემუქრება.

წვრიმალე ქურდობა. სოფლებში გახში-
რდა წვრიმალე ქურდობა (ლორებისა, ქათმებისა და
სიმინდის).

ზარალი ნიაღვრისგან. სამეგრელოს „ხეჩეს“
განყოფილებას უკანასკნელ დროს ნიაღვრისგან
1000 მან. (ოქრ.) ზარალი უნახავს.

ფახები სამეგრელოში. სამეგრელოში ფუთი
სიმინდი 150,000 მან. ღირს. ყველი გორგანქა ორა-
სი ათასი მან., ქათამი ვარია 200,000 მან.

სამტრედიის ქუჩები. სამტრედიის საღვრი-
დან რომ გამოხვალთ და სამტრედიის (ქუჩებს გა-

დახედეთ იმეათი უსუფთაობა და რაღაც კრულ
გროვა წარმოვიდგებთ. უმთავრეს ქუჩაზე მუდმ
ვათ თავმოყრილია 20-25 ფეხშიშველა ბავშვებ
ლაზრანდარობენ იგივებიან და გამგულე-გამომე-
ლელს თავს აბეზრებენ. ეს უმთავრესი ქუჩა ნავაგო
არის სავეს. პაპანება სიცხეში ამ ქუჩაზე გდ
მკვდარი ძაღლი და ათასი სხვა ნავაგია დაგროვ
ლი. წვიმიან დღეს მუხლებამდე ტლახი.
ასე ამქუჩაზე ქალაქ სამტრედიისში არც ერთ
მოკირწყალული ქუჩა ას არის.

ფახების ზრდა. გორგანქა პური 200 ათ. მან.
უკვე 400 ათ. მან. ავიდა. შაქარი 2,500 ათ. ხორ
ცი 500 ათ. მან.. ფოსტის ქალაქი ფურცელი 150
ათ. მან. თხოვნის ქალაქი ფურც. 200 ათ. მან..

ჩვენი ფოსტა

სამტრედიის, ეგროპიელს:
თქვენი კორესპონდენციები მივიღეთ, ვახეთი
გამზავნებთ.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.

სხვა და სხვა

წერილი გერმანიიდან.

(კერძო წერილიდან).
... ყველა უმაღლეს სასწავლებლებში გაცხო-
ველებული მუშაობა სწავრობებს; მეცადინეობა გერ-
მანიაში უთუოდ ძლიერ კარგად არის შესაძლებე-
ბელი, მაგრამ ცხოვრება დღითიდღე ძვირდება.
მტკიცე ვალიუტაზე რომ გადავიტანოთ, 3 გირ.
სტერლინგათ თამამად შეიძლება ამ ვამად აქ ცხოვ-
რება, თუ კი ფულს მომჭირნებობით მოიხმარ.

გერმანელების სულიერი განწყობილება საში-
ნელია, ატმოსფერა შექმნილია; მარკის ფაქტობრი-
ობა საოცარ სისწრაფით მიდის დაბლა. პირველი
საპრობების საგანთა შოვნა მაღალ ფასებშიც კი
გასაჭირი არის. გერმანელებისათვის მაგ., კარტო-
ფილი იგივეა სადილზე, რაც ჩვენთვის პური. ისინი
მხოლოდ კართოფლით სჭამენ და უამისოთ მათ
სადილი წარმოადგენს არა აქვთ და კართოფი-
ლი კი ამ ეპოქაში არსად იშოვება. ქუჩებში რიგის
გრძობა და ხალხი საათობით იცდის; და-
ბოლოს მიიღებენ ხოლმე რამოდენიმე გირვანქას,
ან საგებით ხელკარბონი წავლენ შინ. მსგავსივე
ისტორიაა ერბოზეც, რომელიც დღეს (30 ივლისი)
250.000 მარკა ღირს და ვინ იცის ხვალ რა იქ-
ნება!

გერმანელები მუდამ სიძვირზე სიზიანდ; ისინი
მეტად მოსაწყენნი არიან: ცივი, ვიწრონი, უთავა-
ზიანო, მძიმენი; პურის ყოველ ნამცეცისათვის კან-
კალეგენ (სრულებით არ ვაჭარებენ); უალრესად
რა რაქტივისები და ყოველივეს ამ თვალსაზრისით

უყურებენ: დედაკაცებიდან მხოლოდ იმას მოითხო-
ვენ რომ მან საქმელები გემრიელად ამზადოს და
იტაკი კარგად წმიდოს. გერმანელი ხშირად ამ-
ბობს (სავესებით სერიოზულად): რა სიყვარული შე-
იძლება, თუ კი ცოლმა საქმელის დამზადება არ
იცის! ამის შედეგია ის, რომ ხშირად ინტელიგენ-
ტები არა ინტელიგენტ ქალებს ირთავენ ცოლად.
ზნეობრივი კანონები გერმანელებს მტკიცედ
აქვთ დაცული, მაგრამ ამათზე უფრო თავაშვებული
მგონი არავინ არის. ისინი ყოველივეს გარეგნუ-
ლად, შესახედავით ასრულებენ: მხოლოდ შინ იცის
ყოველივე წესიერად და ქუჩაზე კი ყოველივე და-
საშვებია! მე პირველად ძლიერ მაკვირვებდა ის,
რომ ქუჩაზე ვხედავდი თუ როგორ ეხვეოდნენ ერთ-
მანეთს, კოცნიდნენ, ახლა კი ამ სურათებს შეგვიჩი-
ვია მარტო ქუჩაში, ტრამვაიში, კაფეშიც, ამასვე
სწავლიან და ეს არავისთვის საოცარი არ არის. მა-
შინაც კი ქალების მიმართ ძლიერ ნაკლებად არიან
თავაზიანები: ის არასოდეს არ დაუთმობს ქალს
ადგილს ტრამვაიში ან სხვა ადგილას.

უცხოელებს ვერ ითმენენ; სკანდალი მათთან
ხშირად აქვთ. ისინი ჩვენ, ქართველებს ფრანგები-
საგან ვერ გვარჩევენ; საქართველოს არსებობის შე-
სახებ იშვიათად იცის ვინმემ; ქართველებს რუსე-
ბათ გვთვლიან...

ზაფხული გერმანიაში ვერ არის კარგი; ხში-
რია წვიმები; ნამდვილი ზაფხულის დღეები არც
იმდენად ხშირადა...

საერთოდ ამ ეპოქაში გერმანიის მდგომარეობა
აუტანელია და არავინ იცის რით დასრულდება...

ჩვენი სკოლა

დადგენილება
31 აგვისტო, 1923 წელი.

სახალხო განათლების კომისარიატისა.

დღიდან ამ დადგენილების გამოქვეყნებისა აკრძალულია საქართველოს რესპუბლიკის
ყველა სასწავლებლებში სახმარებლად, როგორც სახელმძღვანელოები ყველა ის სახელმძღვა-
ნელო, რომელიც არ არის გამოცემული საქართველოს სახელმწიფო გამომცემლობის მიერ
ან ნებადართული სახალხო განათლების კომისარიატისა.

მეზობელ საბჭოთა რესპუბლიკების სახელმწიფო გამომცემლობის გამოცემანი, იქნე-
ბიან დაშვებული სკოლებში სახმარებლად როგორც სახელმძღვანელოები ყოველ ცალკე შე-
მთხვევაში, განათლების კომისარიატის მიერ.

წინადადება ეძლევა მასწავლებლის განყოფილების, ტექნიკუმების, შრომის
სკოლების გამგეებს და ინსტრუქტორებს, რათა თვალყური ადევნონ ამ დადგენილების
ცხოვრებაში ვატარებას. ის პირნი, რომელნიც იქნებიან შეჩვენულნი ამ დადგენილების და-
რღვევაში იქნებიან მიცემული პასუხისგებაში და გადაყენებული სამსახურიდან.

ამასთანავე ერთად ცხადდება სია იმ სახელმძღვანელოებისა, რომელიც ნებადართუ-
ლია სასწავლებლებში სახმარებლად.

1. ქართულ ენაში:

1. ი. გოგებაშვილი დედა ენა 1 ნაწ. გამოც. 1923 წლისა.	
2. კიკვაძე და ქუმბურიძე "ჩვენი სკოლა"	1 პირ. გან. კურ.
3. " " " "	2 " " "
4. " " " "	3 " " "
5. თაბუკაშვილი განთიადი	1 წ. 3 განყ. კურ.
6. " " " "	2 " 4 " "
7. ქუმბურიძე "თავიგული"	4 " " "
8. გომელაური "ჩვენი მწერლები"	1 " 5 " "
9. " " " "	2 " 6 " "
10. " " " "	3 " 7 " "
11. " " " "	4 " 8 " "
12. ხუნდაძე ქართული გრამატიკა.	
13. თაბუკაშვილი "მეთოდური შენიშვნები გრამატიკის სწავლების შესახებ.	
14. ალ. ჭიჭინაძე მსოფლიო ლიტერატურის ისტორია 1 დროებით.	

რუსულ ენაში.

1. მასწავლებელთა ჯგუფი "ნოვაია შკოლა" პირველი წლის კურსი.	
2. გოგებაშვილი "რუსისკოე სლოვო" 2 ნაწ. გამ. 1923 წ. მე-2-ე წლ. კ.	
3. ჯაფარიძე და ზედგინიძე—მეტროდიესკაია ხრესტომატია 1 ნ. მეორე წლის კურსი.	
4. " " " "	2 " 3 " "
5. " " " "	3 " 4 " "
6. " " " "	4 " 5 " "
7. ახვლედიანი—ზანდუკელი—ქრისტომატია ტექნიკუმებისათვის.	
8. კანდელაკი—მისაბიშვლი—რუსული ქრისტომატია ტექნიკუმ. დროებით დაშ.	

ართიმეტიკაში.

1. ჩიმაკაძე—შუბლაძე—ამოცანათა და რიცხვითი სავარჯიშოები კრებული 1 ნაწ.	
2. " " " "	2 "
3. დათვიძისა—ართიმეტიკული კრებული	1 ნაწ.
4. " " " "	2 "
5. გ. წერეთლისა ართიმეტიკული კრებული.	
6. ართიმეტიკა—კიულზენისა თარგმანი ხარაბაძისა.	